

**НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**імені О.О. БОГОМОЛЬЦЯ**  
**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МЕДИЦИНИ**  
**КАФЕДРА ПЕДІАТРІЇ №2**

**ЗАТВЕРДЖУЮ**

Проректор закладу вищої освіти  
Національного медичного університету  
імені О.О. Богомольця  
з науково-педагогічної та навчальної роботи,  
доктор медичних наук, професор  
Олег Власенко

**СИЛАБУС**  
**ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ**  
**«НЕВІДКЛАДНІ СТАНИ В ПЕДІАТРІЇ»**

Освітній рівень: другий (магістерський)  
Галузь знань: 22 Охорона здоров'я  
Спеціальність: 222 Медицина  
Освітня програма: Освітньо-професійна програма «Медицина»

**2025 - 2026 навчальний рік**

## **1.Анотація курсу:**

Дисципліна «Невідкладні стани в педіатрії» є вибірковою компонентою освітньо-професійної програми фахової підготовки (ВБ 6.3.), вивчається студентами 6 курсу Навчально-науковий інститут медицини.

### **Обсяг вибіркової дисципліни:**

загальна кількість годин – 90, з них:  
практичних – 30 год.,  
самостійна робота -60 год.;  
кількість кредитів ЄКТС – 3

**Мета :** Набуття студентом знань та оволодіння професійними компетентностями з надання невідкладної допомоги дітям.

### **Результати вивчення дисципліни:**

*Студент повинен ЗНАТИ:* Предметну галузь педіатрії (профілактика, діагностика та лікування захворювань у дітей різного віку) та розуміти професійну діяльність (ЗК4), зокрема

- сучасні стандарти проведення серцево-легеневої реанімації у дітей;
- алгоритм дій при виникненні судом у дітей, епістатусі;
- алгоритм дій при дихальній недостатності у дітей;
- алгоритм дій у разі гострих порушень гемодинаміки (шоку);
- невідкладну допомогу у разі алергічних реакцій, анафілактичного шоку;
- діагностику гострих екзогенні отруєнь, алгоритм дій;
- невідкладну допомогу при опіках, обмороженнях, утопленнях;
- тактику першої лікарської допомоги на догоспітальному етапі при невідкладних станах у дітей,
- помилки при наданні невідкладної допомоги.

*Студент повинен ВМІТИ:* Збирати дані про скарги пацієнта, анамнез хвороби, анамнез життя за стандартною схемою опитування хворого, за встановленими алгоритмами проводити та оцінювати результати фізикального обстеження дітей різного віку (ПРН1)

- Оцінювати інформацію щодо діагнозу, застосовуючи стандартну процедуру на підставі результатів лабораторних і інструментальних досліджень дітей різного віку. (ПРН2)

- Виділяти провідний клінічний симптом або синдром. Встановлювати найбільш вірогідний або синдромний діагноз захворювання. Призначати лабораторне та/або інструментальне обстеження хворої дитини. Здійснювати диференційну діагностику захворювань у дітей різного віку. Встановлювати попередній та клінічний діагноз. (ПРН3)
- Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги на підставі діагнозу невідкладного стану у дітей різного віку. (ПРН7)
- Надавати екстрену медичну допомогу на підставі діагнозу невідкладного стану у дітей різного віку. (ПРН8)
- Виконувати медичні маніпуляції у дітей різного віку. (ПРН11), а саме
  - визначати основні життєві показники (частота серцевих скорочень, частота дихання, SpO<sub>2</sub>, тощо);
  - визначати серцеві ритми (загрозливі стани, зупинки кровообігу);
  - встановлювати повітровід та ларингеальну маску;
  - забезпечувати кисневу терапію;
- проводити невідкладну волемічну підтримку при шоках у дітей;
- інтерпретувати дані лабораторних та інструментальних обстежень;
- працювати в команді при наданні невідкладної допомоги у разі загрозливих станів у дітей.

*Студент повинен бути ЗДАТЕН:*

- До абстрактного мислення, аналізу, синтезу (ЗК1)
- Вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК2)
- Застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК3)
- Адаптуватися та діяти в новій ситуації (ЗК5)
- Приймати обґрунтовані рішення (ЗК6)
- Збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані (ФК1).
- Визначати необхідний перелік лабораторних та інструментальних досліджень та оцінювати їх результат у дітей різного віку (ФК2)
- Встановлювати попередній та клінічний діагноз захворювання у дітей різного віку (ФК3)
- Діагностувати невідкладний стан у дітей різного віку (ФК7)
- Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги у дітей різного віку (ФК8)
- Виконувати медичні маніпуляції (ФК10).
- Вести медичну документацію, в тому числі електронних форм (ФК16).
- Дотримуватись етичних принципів при роботі з пацієнтами (ФК24).

*Студент повинен ПРОДЕМОНСТРУВАТИ:*

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК3).
- Здатність працювати в команді (ЗК7).
- Здатність до міжособистісної взаємодії (ЗК8).

*Студент повинен ВОЛОДІТИ НАВИЧКАМИ:*

- Використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК10)
- Збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані (ФК1).
- Надання екстреної медичної допомоги (ФК8)
- Виконання медичних маніпуляцій (ФК10)

***Примітка:***

ЗК – загальні компетентності

ФК – фахові компетентності спеціальності

ПРН – програмні результати навчання

**Необхідні навчальні компоненти**

***Пререквізити:***

- латинська мова та медична термінологія,
- медична біологія,
- медична інформатика,
- анатомія людини,
- фізіологія,
- гістологія, цитологія та ембріологія,
- біологічна та біоорганічна хімія,
- мікробіологія, вірусологія та імунологія,
- патоморфологія,
- патофізіологія,
- фармакологія,
- гігієна та екологія,
- пропедевтика педіатрії,
- сестринська практика,
- радіологія,
- педіатрія.

***Кореквізити:***

- внутрішня медицина,
- педіатрія з дитячими інфекційними хворобами;
- хірургія,
- акушерство і гінекологія
- соціальна медицина, громадське здоров'я та економіка охорони здоров'я.

***Постреквізити:***

- інтернатура, резидентура.

## **Зміст дисципліни**

### **Тема 1. Серцево-легенева реанімація у дітей різного віку.**

Сучасні стандарти проведення серцево-легеневої реанімації у дітей. Особливості реанімації новонароджених, дітей до одного року, дітей, старших року та підлітків. Непрямий масаж серця, штучна вентиляція легень без спеціального обладнання та за допомогою маски та мішка Амбу.

### **Тема 2. Невідкладні стани при захворюваннях органів дихання.**

#### **Методи респіраторної підтримки у дітей.**

Визначення, причини, основні критерії діагностики та невідкладна терапія при гострій дихальній недостатності у дітей (ГРЗ з обструкцією верхніх дихальних шляхів, інфекція COVID-19, обструктивний бронхіт, пневмонії, бронхіальна астма, спадкові та набуті хронічні бронхолегеневі захворювання). Пульсоксиметрія або периферична киснева сатурація ( $SpO_2$ ). Методи респіраторної підтримки у дітей. Техніка проведення оксигенотерапії. Респіраторна підтримка пацієнтів з COVID-19.

### **Тема 3. Невідкладні стани в кардіології дитячого віку.**

Визначення, причини, основні критерії діагностики та надання екстреної допомоги при гострій серцевій недостатності. Визначення основних життєвих показників (частота серцевих скорочень, частота дихання,  $SpO_2$ , тощо), серцевих ритмів (загрозливі стани, зупинки кровообігу). Менеджмент аритмій до та після зупинки кровообігу (ЕКГ, медикаментозна та немедикаментозна підтримка). Невідкладна допомога при пароксизмальній тахікардії, миготливій аритмії, МАС-синдромі у дітей.

Гіпертензивний криз, діагностичні критерії, невідкладна допомога.

Непритомність, колапс.

### **Тема 4. Невідкладні стани в алергології дитячого віку.**

Анафілактичний шок у дітей. Визначення, причини, клінічні прояви, діагностика, невідкладна допомога, профілактика. Гостра кропив'янка та ангіоневротичний набряк у дітей. Причини, класифікація, діагноз, диференційна діагностика, лікування. Невідкладна допомога при ангіоневротичному набряку в життєво небезпечних ділянках у дітей.

### **Тема 5. Шок в дитячому віці. Гостра кровотеча у дітей.**

Гострі порушення гемодинаміки: види шоку, причини та механізми

розвитку. Діагностика шоку за клінічними ознаками (час заповнення капілярів, оцінка ступеню мармуровості шкірних покривів, оцінці частоти серцевих скорочень та артеріального тиску). Невідкладна терапія шоків у дітей. Гостра кровотеча у дітей: класифікація, основні причини, клінічні ознаки різних видів кровотеч. Тактика першої лікарської допомоги у разі невідкладних станів, пов'язаних з кровотечами та крововтратами.

## **Тема 6. Коми у дітей.**

Визначення коми, види, провокативні чинники та механізми розвитку. Класифікація залежно від глибини ураження ЦНС, ступені порушення свідомості. «Вегетативний стан». Систематизація ком за етіологічним чинником (церебральні, ендокринні, аліментарно-дефіцитні, гіпоксемічні, токсичні). Коми при соматичних та інфекційних захворюваннях у дітей: клінічна картина, диференційна діагностика, невідкладна допомога.

## **Тема 7. Невідкладні стани при дії зовнішніх чинників у дітей.**

Зовнішні чинники, які спричиняють негативний вплив на здоров'я дитини. Опіки, обмороження, утоплення; ураження струмом; укуси комах, змій; гострі екзогенні отруєння. Клінічні ознаки, алгоритм дій, невідкладна допомога у дітей. Вплив бойових хімічних отруйних речовин, дія радіації на організм дитини. Клінічні ознаки, тактика ведення, невідкладна допомога

## **Тема 8. Блювання та діарея у дітей. Невідкладна допомога при дегідратації.**

Функціональні гастроінтестинальні розлади у дітей раннього та старшого віку/підлітків (порушення церебро – інтестинальної взаємодії - Римські критерії IV). Гострі інфекційні захворювання як причина блювання та діареї у дітей. Діагностика та терапія гострих порушень водно-електролітного обміну. Регідратаційна терапія. Принципи розрахунку об'єму та складу інфузійної терапії при дегідратації у дітей.

## **Тема 9. Гіпертермічний та судомний синдроми у дітей.**

Поняття гарячки, гіпертермія. Причини гіпертермічного синдрому у дітей, «біла» та «рожева» гіпертермія. Невідкладна допомога на догоспітальному та госпітальному етапах. Судомний синдром: найчастіші причини виникнення у дітей різного віку, алгоритм дій з невідкладної допомоги а разі судом різної етіології.

## **Тема 10. Паліативна допомога в педіатрії. Проблема болю.**

Поняття паліативної медицини і її складові компоненти. Організація і особливості надання паліативної допомоги дітям. Класифікація і клінічна картина болю у дітей. Шкали оцінки болю у дітей різного віку. Нефармакологічні і фармакологічні методи лікування болю у дітей. Особливості застосування наркотичних анальгетиків в паліативній педіатричній практиці.

**Вид навчальних занять:** практичне заняття.

**Форма навчання:** денна.

**Методи навчання:** словесний, пояснювально-демонстраційний, метод проблемного викладання, репродуктивний, дослідницький.

**Методи контролю:** усний, письмовий, практичний, тестовий.

**Форма підсумкового контролю:** диференційний залік.

**Засоби діагностики успішності навчання:** питання для поточного контролю, тести, задачі.

**Мова навчання:** українська, англійська.

## 2. Оцінювання:

**Розподіл балів, які отримують студенти при вивченні дисципліни**

| Вид оцінювання                                                                                              | Розподіл балів |    |    |    |     | Усього балів |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|----|----|----|-----|--------------|
| Усна відповідь<br>Тестовий контроль<br>Виконання практичних навичок на муляжі<br>Вирішення клінічної задачі | T1             | T2 | T3 | T4 | T5  | 200          |
|                                                                                                             | 20             | 20 | 20 | 20 | 20  |              |
|                                                                                                             | T6             | T7 | T8 | T9 | T10 |              |
|                                                                                                             | 20             | 20 | 20 | 20 | 20  |              |
| Усього з дисципліни                                                                                         |                |    |    |    |     | 200          |

**Примітка:**

T - Тема заняття №

**Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу**

| Оцінка за національною шкалою | Оцінка в балах | Оцінка за шкалою ЄКТС | Пояснення                                                                       |
|-------------------------------|----------------|-----------------------|---------------------------------------------------------------------------------|
| Відмінно                      | 170-200        | A                     | <b>Відмінно</b> (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)         |
| Добре                         | 155-169        | B                     | <b>Дуже добре</b> (вище середнього рівня з кількома помилками)                  |
|                               | 140-154        | C                     | <b>Добре</b> (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок) |
| Задовільно                    | 125-139        | D                     | <b>Задовільно</b> (зі значною кількістю недоліків)                              |
|                               | 111-124        | E                     | <b>Достатньо</b> (виконання відповідає мінімальним критеріям)                   |
| Незадовільно                  | 60-110         | FX                    | <b>Незадовільно</b> (з можливістю повторного складання)                         |
|                               | 1-59           | F                     | <b>Незадовільно</b> (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)             |

**3. Політика курсу:** обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
  - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.